

Корак напред у преговорима о заштити етарских уља у ЕУ

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 08.10.2023 Брой: 10/2023

Evropski parlament odobrio je kompromisni tekst koji isključuje etarska ulja iz nove klasifikacije koju je predložila Evropska komisija u okviru takozvane Uredbe o klasifikaciji, obeležavanju i pakovanju supstanci i smeša (CLP).

Početni tekst, koji se tiče proizvođača esencijalnih kultura, predviđao je da se hemijske komponente ulja ruže posebno navode i da se neke od njih označe kao potencijalno opasne na osnovu elemenata koje sadrže, a koji pod određenim uslovima mogu izazvati štetne efekte po ljudsko zdravlje.

Konačni tekstovi biće usvojeni nakon pregovora između Saveta, Evropske komisije i Evropskog parlamenta.

Što se tiče druge uredbe koja se takođe odnosi na etarska ulja, Uredbe o registraciji, proceni, odobrenju i ograničavanju hemikalija (REACH), promene u korist proizvođača se takođe očekuju do kraja godine.

Pozadina Uredbe o klasifikaciji, obeležavanju i pakovanju supstanci i smeša (CLP) u EU

Krajem 2022. godine, Evropska komisija objavila je predlog izmena CLP uredbe, prema kojem se predviđalo da etarska ulja budu klasifikovana kao štetna po zdravlje. Pored toga, u svojim početnim predlozima za izmenu Uredbe, u skladu sa Zelenim dogovorom, Komisija je svoje amandmane zasnovala na činjenici da etarska ulja koja dospeju u zemljište (nakon upotrebe kozmetičkih proizvoda, na primer) mogu izazvati kontaminaciju životne sredine.

Namera Evropske komisije da promeni način obeležavanja etarskih ulja izazvala je ozbiljnu zabrinutost među evropskim i bugarskim proizvođačima, prerađivačima i trgovcima uljem ruže i lavande zbog potencijalnog zahteva da se njihovi proizvodi označe kao opasni po zdravlje, što bi moglo negativno uticati i na proizvodnju i na tržište etarskih ulja.

Početkom marta, bugarska javnost je upozorena na problem od strane gradonačelnika Kazanluka, Galine Stojanove, koja je, na poziv Andreja Novakova u Evropskom parlamentu, stigla u Brisel da brani značaj i uticaj predviđenih izmena na egzistenciju bugarskih uzgajivača ruža.

Bugarsko ulje ruže – visokovredan proizvod

U maju, predstavnici Bugarske iz svih političkih grupa u Evropskom parlamentu ujedinili su se oko zajedničkog stava da zaštite bugarsko ulje ruže i podneli zahtev da se izbrišu svi tekstovi u CLP uredbi koji tretiraju etarska ulja kao hemijsku smešu. Zahtev za izmenu podržali su poslanici Evropskog parlamenta iz pet evropskih zemalja: Francuske, Španije, Italije, Rumunije i Hrvatske.

Bugarski poslanici u EP su istakli da se, kao rezultat amandmana Komisije na propise o etarskim uljima, mali regionalni proizvođači dovode u nepovoljan položaj i da EU otvara vrata konkurentskim uvozima iz trećih zemalja.

Savet EU usvojio je zakonodavni predlog za zaštitu proizvođača etarskih ulja

U julu, u vezi sa Uredbom koju je predložila Evropska komisija o izmeni zakonodavstva o klasifikaciji, obeležavanju i pakovanju supstanci i smeša, Savet je prihvatio argumente Bugarske i još sedam država članica u vezi sa poteškoćama u usvajanju predloženog pristupa i uključio klauzulu o reviziji koja zahteva da Komisija predstavi nove analize nakon četiri godine.

U septembru, na inicijativu Andreja Novakova, u Evropskom parlamentu u Briselu postavljena je replika tradicionalne bugarske instalacije za destilaciju ulja ruže. Inicijativa je imala za cilj da istakne bezopasan proizvodni proces ulja od bugarske uljarice, njegovo čisto poreklo i blagotvorne efekte.

Standard „Destilisano u Bugarskoj“

Još jedan važan korak u utvrđivanju bugarskih etarskih ulja kao prirodnog proizvoda je stvaranje standarda „Destilisano u Bugarskoj“. Uvođenje ovog standarda će uskladiti kriterijume za kvalitetnu praksu destilacije u Bugarskoj i stvoriti zajednički priručnik za destilaciju.

Uspostavljanje standarda „Destilisano u Bugarskoj“ bila je tema sastanka krajem jula između gradonačelnika opštine Kazanluk, Galine Stojanove, direktorke Instituta za ružu i etarske biljke (IREMC) pri Poljoprivrednoj akademiji, vandredne profesorice dr Ganke Baeve, i predstavnika udruženja proizvođača etarskih ulja „Destilisano u Bugarskoj“.

Svojom registracijom prema Ženevskom aktu u Međunarodnom registru Svetske organizacije za intelektualnu svojinu krajem aprila, bugarsko ulje ruže sada uživa bolju vidljivost i zaštitu.

Uspostavljanje bugarskih etarskih ulja kao prirodnog proizvoda igra značajnu ulogu u razvoju sektora kako na regionalnom tako i na globalnom nivou.